

Viedoklis darba grupai, kura izveidota Tieslietu padomes 2020.gada 10.februāra lēmuma Nr. 11 izpildei¹

1. Kopumā atbalstu visus darba grupas priekšlikumus. UZSKATU, ka tiesvedības ilguma samazināšana ir jāizvirza kā prioritāte. Ierosinu veidot rīcības plānu ieteikto pasākumu īstenošanai, vajadzības gadījumā pieprasot papildu budžeta līdzekļus (piemēram, jaunu tehnoloģisku rīku izstrādei, ekspertīzēm u.c.).
2. Iepazīstoties ar sagatavoto ziņojumu, kā horizontālās problēma iezīmējas procesa organizācijas jautājumi, tai skaitā tiesnešu loma procesā vadībā, citu procesā iesaistīto personu rīcība un savstarpējā sadarbība.
3. Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāte Šarpstone savos 2013.gada 30.maijā secinājums lietā *Groupe Gascogne/Komisija*, C-58/12 P (ECLI:EU:C:2013:360) ir norādījusi: "ir pašsaprotami, ka labākais veids, kā novērst to, ka tiek pārkāptas tiesības uz taisnīgu un laikus īstenotu tiesas procesu ir nodrošināt, ka pirms kavēšanās lietas izskatīšanā kļūst pārmērīga, tiek veiktas koriģējošas darbības. Dabiski, ka vēlāmāk procedūra ir pašas tiesas īstenotā efektīva lietas vadība".
4. Tāpēc īpaši atbalstāmo ir ierosinājumi, kas virzīti uz jo īpaši tiesnešu apmācību procesā vadīšanā un organizēšanā, kā arī to instrumentu efektīvā izmantošanā, kas jau pašreiz iestrādāti procesa likumos.
5. Tiesnešiem ir jābūt uzņēmīgiem un strikti gan pielietojot procesuālās sankcijas, gan organizējot un lemjot citus ar procesa norisi saistītos jautājumus.
6. Tiesu priekšsēdētājiem ir jāpārzina situācija, un nepieciešamības gadījumā jāpārrunā ar tiesnešiem darba organizācijas jautājumi, ja ir horizontālās problēmas, tās jārisina nekavējoties.
7. Eiropas Savienības Vispārējā tiesā tiesas priekšsēdētājs reizi trimestrī apkopo katra tiesneša darba rezultātus, tai skaitā kavētos termiņus, un šī informācija ir pieejama visiem tiesas tiesnešiem. No savas pieredzes varu teikt, ka tas gan disciplinē gan motivē. Tiesnešiem ir jāpārzina savs "lietu portfelis" un jāspēj veikt pasākumus, lai izvairītos no pārmetumiem par ilgstošu tiesvedību.
8. Jāatgādina arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, ka darba organizatoriskās grūtības, noslogotību, lietu sadale nevar attaisnot kavēšanos lietu izskatīšanā.
9. Svarīgi ir turpināt tehnoloģiski risinājumus, kas atvieglotu ar procesa norisi saistītos jautājumus kontroli un izpildi.
10. Neapšaubāmi katrā procesā formā ir savas īpašās problēmas, tomēr vēlreiz gribu uzsvērt, ka tieši tiesneši ir procesā vadītāji.

Ingrīda Labucka
2020.gada 17.septembrī

¹ Sniegts elektroniski